

RAČUNOVODSTVO
Priručnik za vježbe

**mr. sc. Sanja Broz Tominac, mr. sc. Ivan Čevizović,
Martina Dragija, dipl. oec., mr. sc. Branka Glasnović,
Mirjana Hladika, univ. spec. oec., Ana Oluić, univ. spec. oec.,
doc. dr. sc. Hrvoje Perčević, Ivana Pokrovac, univ. spec. oec.,
Ivana Sever, univ. spec. oec., mr. sc. Sanja Sever,
Nikolina Smrekar, univ. spec. oec.**

RAČUNOVODSTVO

Priručnik za vježbe

**Redaktor:
doc. dr. sc. Hrvoje Perčević**

Treće, izmijenjeno i dopunjeno izdanje

Zagreb, 2010.

Nakladnik:
HRVATSKA ZAJEDNICA RAČUNOVOĐA
I FINANCIJSKIH DJELATNIKA

Za nakladnika:
mr. sc. Bogomil Cota

Predsjednik Izdavačkog savjeta:
prof. dr. sc. Stjepan Tadijančević

Recenzenti:
prof. dr. sc. Danimir Gulin
prof. dr. sc. Lajoš Žager

Redaktor:
doc. dr. sc. Hrvoje Perčević

Korektor:
Damir Maligec

Likovno rješenje naslovnice:
Zoran Skorić

Grafičko oblikovanje i prijelom:
Željka Pervan
Miljenka Stanković

Tisak:
Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 740169
ISBN broj je 978-953-277-045-6

KRATKI SADRŽAJ

PREDGOVOR TREĆEM IZDANJU	XVIII
---------------------------------------	--------------

1. Temeljne računovodstvene kategorije i pravila evidentiranja na kontima

1.1. Temeljne računovodstvene kategorije (mr. sc. Sanja Sever)	3
1.2. Osnovna računovodstvena jednadžba (Nikolina Smrekar, univ. spec. oec.).....	10
1.3. Pravila evidentiranja na kontima (Ana Oluić, univ. spec. oec.)	21

2. Sastavljanje financijskih izvještaja

2.1. Sastavljanje bilance - izvještaja o financijskom položaju (Ana Oluić, univ. spec. oec.)	31
2.2. Sastavljanje računa dobiti i gubitka - izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti (mr. sc. Sanja Sever).....	60
2.3. Sastavljanje izvještaja o novčanim tokovima (mr. sc. Branka Glasnović)	100
2.4. Sastavljanje izvještaja o promjeni kapitala (mr. sc. Ivan Čevizović)	112
2.5. Sastavljanje bilješki uz financijske izvještaje (mr. sc. Ivan Čevizović)	119

3. Računovodstveno praćenje karakterističnih poslovnih događaja

3.1. Računovodstveno praćenje dugotrajne nematerijalne imovine (Nikolina Smrekar, univ. spec. oec.)	143
3.2. Računovodstveno praćenje dugotrajne materijalne imovine (Mirjana Hladika, univ. spec. oec.).....	170
3.3. Računovodstveno praćenje ulaganja u nekretnine (Mirjana Hladika, univ. spec. oec.)	222
3.4. Računovodstveno praćenje zaliha sirovina i materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, autoguma i ambalaže (Martina Dragija, dipl. oec.)	234
3.5. Računovodstveno praćenje troškova (Martina Dragija, dipl. oec., mr. sc. Sanja Broz Tominac).....	263

3.6.	Računovodstveno praćenje proizvodnje i gotovih proizvoda (mr. sc. Sanja Broz Tominac).....	297
3.7.	Računovodstveno praćenje trgovačke robe (Ivana Pokrovac, univ. spec. oec.).....	320
3.8.	Računovodstveno evidentiranje dugotrajne imovine namijenjene prodaji (Ivana Pokrovac, univ. spec. oec.).....	333
3.9.	Računovodstveno praćenje financijske imovine (dr. sc. Hrvoje Perčević).....	335
3.10.	Računovodstveno praćenje obveza (Ivana Sever, univ. spec. oec.).....	392
3.11.	Utvrđivanje rezultata poslovanja (Ivana Sever, univ. spec. oec.).....	413
3.12.	Računovodstveno praćenje kapitala (mr. sc. Branka Glasnović).....	420

SADRŽAJ

PREDGOVOR TREĆEM IZDANJU	XVIII
1. TEMELJNE RAČUNOVODSTVENE KATEGORIJE I PRAVILA EVIDENTIRANJA NA KONTIMA	3
1.1. TEMELJNE RAČUNOVODSTVENE KATEGORIJE (Sanja Sever)	3
1.1.1. ELEMENTI FINACIJSKOG POLOŽAJA - IMOVINA, OBVEZE I KAPITAL	3
1.1.2. ELEMENTI USPJEŠNOSTI POSLOVANJA - PRIHODI, RASHODI I REZULTAT POSLOVANJA	7
1.1.3. MEĐUOVISNOST OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH KATEGORIJA.....	9
1.2. OSNOVNA RAČUNOVODSTVENA JEDNADŽBA (Nikolina Smrekar) ...	10
1.3. PRAVILA EVIDENTIRANJA NA KONTIMA (Ana Oluić)	21
2. SASTAVLJANJE FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	31
2.1. SASTAVLJANJE BILANCE (IZVJEŠTAJA O FINACIJSKOM POLOŽAJU) (Ana Oluić)	31
2.1.1. SADRŽAJ I STRUKTURA BILANCE	31
2.1.2. SASTAVLJANJE POČETNE BILANCE, OTVARANJE KONTA I UNOS POČETNOG STANJA.....	39
2.1.3. BILANČNE PROMJENE	43
2.1.4. EVIDENCIJA POSLOVNIH DOGAĐAJA, SASTAVLJANJE BRUTO BILANCE I ZAKLJUČNE BILANCE	49
2.2. SASTAVLJANJE RAČUNA DOBITI I GUBITKA (IZVJEŠTAJ O SVEOBUHVAATNOJ DOBITI) (Sanja Sever)	60
2.2.1. SADRŽAJ I STRUKTURA RAČUNA DOBITI I GUBITKA	60
2.2.2. EVIDENTIRANJE POSLOVNIH PROMJENA I SASTAVLJANJE RAČUNA DOBITI I GUBITKA.....	63
2.2.3. VEZA RAČUNA DOBITI I GUBITKA I BILANCE.....	66
2.2.4. METODE SASTAVLJANJA RAČUNA DOBITI I GUBITKA	72
2.3. SASTAVLJANJE IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA (Branka Glasnović)	100
2.3.1. SADRŽAJ I STRUKTURA IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA.....	100
2.3.2. METODE SASTAVLJANJA IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA	101

2.3.2.1. Direktna metoda.....	101
2.3.2.2. Indirektna metoda	103
2.3.3. PRIMJER SASTAVLJANJA IZVJEŠTAJA O NOVČANIM TOKOVIMA	105
2.4. SASTAVLJANJE IZVJEŠTAJA O PROMJENAMA KAPITALA (Ivan Čevizović).....	112
2.4.1. SADRŽAJ I STRUKTURA IZVJEŠTAJA O PROMJENAMA GLAVNICE.....	112
2.4.2. PRIMJERI SASTAVLJANJA IZVJEŠTAJA O PROMJENAMA GLAVNICE	114
2.5. SASTAVLJANJE BILJEŠKI UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE (Ivan Čevizović).....	119
3. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE KARAKTERISTIČNIH POSLOVNIH DOGAĐAJA.....	143
3.1. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE DUGOTRAJNE NEMATERIJALNE IMOVINE (Nikolina Smrekar).....	143
3.1.1. NABAVA DUGOTRAJNE NEMATERIJALNE IMOVINE I PRIJENOS U UPORABU	143
3.1.1.1. Nabava dugotrajne nematerijalne imovine kupovinom od drugih i prijenos u upotrebu	144
3.1.1.2. Interno razvijena dugotrajna nematerijalna imovina	152
3.1.1.3. Računovodstvena evidencija izdataka koji se ne mogu priznati kao dugotrajna nematerijalna imovina.....	156
3.1.2. OBRAČUN AMORTIZACIJE DUGOTRAJNE NEMATERIJALNE IMOVINE.....	159
3.1.3. NAKNADNO MJERENJE, VRIJEDNOSNO USKLAĐIVANJE I PRESTANAK PRIZNAVANJA DUGOTRAJNE NEMATERIJALNE IMOVINE	167
3.2. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE (Mirjana Hladika)	170
3.2.1. NABAVA DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE I PRIJENOS U UPOTREBU	170
3.2.2. METODE OBRAČUNA AMORTIZACIJE DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE.....	197
3.2.3. NAKNADNO MJERENJE I VRIJEDNOSNO USKLAĐIVANJE DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE.....	211
3.3. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE ULAGANJA U NEKRETNINE (Mirjana Hladika).....	222
3.3.1. NABAVA DUGOTRAJNE MATERIJALNE IMOVINE KLASIFICIRANE KAO ULAGANJA U NEKRETNINE	222
3.3.2. NAKNADNO MJERENJE ULAGANJA U NEKRETNINE	228

3.4.	RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE ZALIHA SIROVINA I MATERIJALA, REZERVNIH DIJELOVA, SITNOG INVENTARA, AMBALAŽE I AUTOGUMA (Martina Dragija).....	234
3.4.1.	NABAVA ZALIHA SIROVINA I MATERIJALA I EVIDENCIJA NA ZALIHE - EVIDENTIRANJE PREMA STVARNOM TROŠKU NABAVE	235
3.4.2.	NABAVA ZALIHA SIROVINA I MATERIJALA I EVIDENCIJA NA ZALIHE - EVIDENTIRANJE PREMA STANDARDNOM TROŠKU NABAVE.....	240
3.4.3.	METODE OBRAČUNA TROŠKOVA SIROVINA I MATERIJALA - EVIDENTIRANJE NA ZALIHE PREMA STVARNOM TROŠKU NABAVE	242
3.4.4.	SIROVINE I MATERIJAL U DORADI, OBRADI I MANIPULACIJI	249
3.4.5.	VRIJEDNOSNO USKLAĐIVANJE ZALIHA SIROVINA I MATERIJALA.....	250
3.4.6.	PRODAJA SIROVINA I MATERIJALA.....	252
3.4.7.	VIŠKOVI I MANJKOVI SIROVINA I MATERIJALA U SKLADIŠTU	253
3.4.8.	RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE REZERVNIH DIJELOVA ...	254
3.4.9.	RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE SITNOG INVENTARA, AMBALAŽE I AUTOGUMA	257
3.5.	RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE TROŠKOVA (Martina Dragija, Sanja Broz Tominac).....	263
3.5.1.	EVIDENTIRANJE TROŠKOVA PO PRIRODNIM VRSTAMA (Martina Dragija)	263
3.5.1.1.	Materijalni troškovi	264
3.5.1.2.	Troškovi usluga	265
3.5.1.3.	Troškovi amortizacije.....	266
3.5.1.4.	Naknade troškova zaposlenicima	273
3.5.1.5.	Troškovi plaća i naknada plaća.....	274
3.5.1.6.	Rezerviranja za rizike i troškove (Sanja Broz Tominac)	276
3.5.1.7.	Ostali troškovi poslovanja (Sanja Broz Tominac)	278
3.5.2.	AKTIVNA I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (Sanja Broz Tominac)	281
3.5.2.1.	Unaprijed plaćeni troškovi.....	281
3.5.2.2.	Nedospjela naplata prihoda	284
3.5.2.3.	Odgođeno plaćanje troškova	285
3.5.2.4.	Prihod budućeg razdoblja	289
3.5.3.	RASPORED TROŠKOVA U PROIZVODNIM I TRGOVAČKIM POSLOVNIM SUBJEKTIMA (Sanja Broz Tominac).....	293
3.5.3.1.	Raspored troškova u trgovačkim društvima čija je djelatnost proizvodnja	293

3.5.3.2. Raspored troškova u trgovačkim društvima čija je djelatnost trgovina.....	295
3.6. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE PROIZVODNJE I GOTOVIH PROIZVODA (Sanja Broz Tominac).....	297
3.6.1. RASPOREĐIVANJE OPĆIH TROŠKOVA PROIZVODNJE S POMOĆNIH I SPOREDNIH MJESTA TROŠKOVA NA GLAVNA MJESTA TROŠKOVA	297
3.6.2. KALKULACIJE ZA UTVRĐIVANJE TROŠKOVA PROIZVODNJE PROIZVODA	302
3.6.2.1. Djelidbene ili divizijske kalkulacije	302
3.6.2.2. Dodatne kalkulacije	307
3.6.3. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE GOTOVIH PROIZVODA NA ZALIHAMA	313
3.6.3.1. Evidentiranje gotovih proizvoda na zalihama po stvarnom trošku	313
3.6.3.2. Evidentiranje gotovih proizvoda na zalihama po planiranom trošku	314
3.6.4. PRODAJA GOTOVIH PROIZVODA I EVIDENCIJA RAZDUŽENJA ZALIHA.....	316
3.7. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE TRGOVAČKE ROBE (Ivana Pokrovac).....	320
3.7.1. RAČUNOVODSTVENI POSTUPCI U VELEPRODAJI I MALOPRODAJI	320
3.7.2. EVIDENCIJA TRGOVAČKE ROBE U VELEPRODAJI (SKLADIŠTU)	322
3.7.3. EVIDENCIJA TRGOVAČKE ROBE U MALOPRODAJI	328
3.8. RAČUNOVODSTVENO EVIDENTIRANJE DUGOTRAJNE IMOVINE NAMIJENJENE PRODAJI (Ivana Pokrovac)	333
3.9. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE FINACIJSKE IMOVINE (Hrvoje Perčević)	335
3.9.1. POJAM I KLASIFIKACIJA FINACIJSKE IMOVINE	335
3.9.2. ULAGANJA U KOMERCIJALNE I BLAGAJNIČKE ZAPISE.....	337
3.9.2.1. Ulaganja u komercijalne zapise.....	337
3.9.2.2. Ulaganja u blagajničke zapise.....	343
3.9.3. ULAGANJA U DIONICE.....	344
3.9.4. ULAGANJA U OBVEZNICE	362
3.9.5. DANI KREDITI (ZAJMOVI)	384
3.10. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE OBVEZA (Ivana Sever).....	392
3.10.1. KRATKOROČNE OBVEZE.....	394
3.10.2. EMISIJA OBVEZNICA.....	402

3.10.3. PRIMLJENI ZAJMOVI.....	405
3.10.4. DUGOROČNE OBVEZE IZ FINANCIJSKOG LEASINGA - NAJMA	409
3.11. UTVRĐIVANJE REZULTATA POSLOVANJA (Ivana Sever).....	413
3.11.1. ISKAZIVANJE I KLASIFIKACIJA PRIHODA I RASHODA	413
3.11.2. EVIDENTIRANJE RAZLIKE PRIHODA I RASHODA.....	416
3.12. RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE KAPITALA (Branka Glasnović)	420
3.12.1. EMISIJA DIONICA	420
3.12.2. TREZORSKE DIONICE	423
3.12.3. IZGLASAVANJE I ISPLATA DIVIDENDI.....	425

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Sadržaji predstavljeni u ovoj knjizi čine zajedno s onima izloženima u udžbeniku Računovodstvo cjelinu i ispitna su materija za istoimeni predmet koji se predaje na ekonomskim fakultetima. Dio obrađen u knjizi Računovodstvo obuhvaća po najprije teorijske aspekte, dok se u ovoj knjizi obrađuju relevantni metodološki aspekti računovodstva, utemeljenog na suvremenim dostignućima računovodstvene znanosti. U tom kontekstu, namjera nam je da studentima i drugim korisnicima ove knjige - računovođama i financijskim djelatnicima, revizorima, analitičarima, menadžerima i vlasnicima - na sveobuhvatan ali koncizan, jednostavan i praktičan način, uz brojne primjere, prikazemo suvremen pristup računovodstvenoj metodi. To znači da je uz moguće načine računovodstvenog iskazivanja tipičnih poslovnih događaja u ovoj knjizi istodobno naglasak na interpretaciji financijskih učinaka pojedinih poslovnih događaja, odnosno na njihovom utjecaju na promjene elemenata financijskih izvještaja. Pri tome, u knjizi se obrađuju tek neki osnovni poslovni događaji i primjeri za vježbu, odnosno nisu obuhvaćene specifičnosti računovodstva, primjerice neprofitnih organizacija, specifičnosti sustava proračunskog računovodstva i tome slično. Osim toga, u primjerima za vježbu nije uključena problematika oporezivanja PDV-om.

Knjiga je podijeljena u tri poglavlja. U prvom poglavlju razmatraju se elementi financijskih izvještaja, i to prvenstveno bilance i računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti). Dakle, obrađuju se temeljne računovodstvene kategorije, tj. pojam, sadržaj i obuhvat imovine, obveza, kapitala, prihoda, rashoda i rezultata poslovanja te njihova međusobna povezanost i uvjetovanost. Povezano s time, u prvom poglavlju obrađuje se i sustav dvojnog knjigovodstva, odnosno temeljna pravila evidentiranja na kontima aktive, pasive, prihoda, rashoda i rezultata poslovanja. Drugo poglavlje posvećeno je problematici sastavljanja financijskih izvještaja kao temeljnih nositelja računovodstvenih informacija. Na nekoliko praktičnih primjera prikazano je sastavljanje bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novčanom toku, izvještaja o promjenama u glavnici i bilješki uz financijske izvještaje. Osim toga, u drugom poglavlju upućuje se i na međusobne veze i odnose između financijskih izvještaja poslovnog subjekta. Taj dio rada završava primjerima za vježbu s rješenjima. U trećem poglavlju knjige pristupilo se definiranju, izradi i interpretaciji ekonomskog sadržaja tipičnih poslovnih događaja i procesa unutar pojedinih područja računovodstva poslovnog subjekta. S tim u svezi, obrađuje se problematika računovodstvenog praćenja i iskazivanja dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine, zaliha sirovina i materijala, troškova, proizvodnje i vrijednosnih papira. Svako od tih područja završava s nekoliko primjera za vježbu s rješenjima. Redosljed izlaganja u ovom dijelu rada prati funkcionalno načelo. Budući da se raspored konta u glavnoj knjizi temelji na unaprijed pripremljenom kontnom planu,

koji prema svojim specifičnim potrebama razrađuje svaki poslovni subjekt, u primjerima koji se obrađuju u ovoj knjizi konta su označena nazivom, ali ne i brojem (šifrom).

Knjiga je rezultat rada troje ravnopravnih autora. Otud stanovite razlike u stilu pisanja, terminologiji, pa i neka neizbježna ponavljanja u interpretaciji pojedinih poslovnih događaja. Svako poglavlje u knjizi započinje pregledom poglavlja u kojemu se ističu najznačajnija pitanja koja će u tom poglavlju biti obrađena.

Autori ove knjige zahvaljuju svima koji su na bilo koji način pridonijeli njezinom objavljivanju. Posebnu zahvalnost izražavamo recenzentima, prof. dr. sc. Jadranki Deželjin, prof. dr. sc. Danimiru Gulinu, prof. dr. sc. Ivi Spremiću i prof. dr. sc. Lajošu Žageru, na primjedbama i savjetima iznimno korisnima pri nastajanju ove knjige. Zahvalnost dugujemo i nakladniku Hrvatskoj zajednici računovođa i financijskih djelatnika. Odgovornost za sve napisano u ovoj knjizi ipak snose samo autori.

Na kraju, izražavamo nadu da će izložene teme ispuniti očekivanja čitatelja. Primjedbe, prigovore i savjete prihvatit ćemo s uvažavanjem.

Zagreb, veljača 2003.

Redaktor

PREDGOVOR DRUGOM, IZMIJENJENOM I DOPUNJENOM IZDANJU

Iako je od prvog izdanja ove knjige, koje je pobudilo značajan interes studenata, ali i stručne i znanstvene javnosti, prošlo samo nešto više od godinu dana, a kako je knjiga rasprodana, to je za nas kao autore predstavljalo dodatni poticaj da sadržaje prezentirane u ovoj knjizi poboljšamo te da ih još više približimo čitateljima. U tom kontekstu, ovo drugo izdanje knjige dopunjeno je i sadržajno obogaćeno. Uz to, kako je riječ o priručniku za vježbe u kojemu je prezentiran značajan broj primjera, nažalost, u prvom su se izdanju pojavile neke tehničke pogreške, koje smo u ovom drugom izmijenjenom i dopunjenom izdanju, nastojali ispraviti kako bi primjeri bili prezentirani na ilustrativniji i sadržajno ispravniji način.

Na kvalitetu ovog drugog, izmijenjenog i dopunjenog izdanja knjige vjerujemo da će utjecati i to što je broj primjera za vježbu povećan. Naime, rukovodeći se prije svega željama i potrebama naših studenata, ali i drugih korisnika ove knjige, svoj smo rad na ovom drugom, izmijenjenom i dopunjenom izdanju knjige usmjerili dodavanju određenih sadržaja, odnosno primjera za vježbu unutar najznačajnijeg, trećeg poglavlja knjige. Dakle, struktura ili dispozicija drugog izdanja knjige nije promijenjena. Knjiga je i nadalje podijeljena u tri poglavlja. U prvom poglavlju razmatraju se elementi financijskih izvještaja, i to prvenstveno bilance i računa dobiti i gubitka (izvještaja o dobiti). Dakle, obrađuju se temeljne računovodstvene kategorije, tj. pojam, sadržaj i obuhvat imovine, obveza, kapitala, prihoda, rashoda i rezultata poslovanja te njihova međusobna povezanost i uvjetovanost. Povezano s tim, u prvom poglavlju obrađuje se i sustav dvojnog knjigovodstva, odnosno temeljna pravila evidentiranja na kontima aktive, pasive, prihoda, rashoda i rezultata poslovanja. Drugo poglavlje posvećeno je problematici sastavljanja financijskih izvještaja kao temeljnih nositelja računovodstvenih informacija. Na nekoliko praktičnih primjera prikazan je proces sastavljanja bilance, računa dobiti i gubitka, izvještaja o novačanom toku, izvještaja o promjenama u glavnici i bilješki uz financijske izvještaje. Osim toga, u drugom poglavlju se upućuje i na međusobne veze i odnose između financijskih izvještaja poslovnog subjekta. Taj dio rada završava primjerom za vježbu s rješenjima. U trećem poglavlju knjige pristupilo se definiranju, izradi i interpretaciji ekonomskog sadržaja tipičnih poslovnih događaja i procesa unutar pojedinih područja računovodstva poslovnog subjekta. S tim u svezi obrađuje se problematika računovodstvenog praćenja i iskazivanja dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine, zaliha sirovina i materijala, troškova, proizvodnje i vrijednosnih papira. Svako od tih područja završava s primjerima za vježbu s rješenjima. Broj tih primjera, u usporedbi s prvim izdanjem knjige, u ovom drugom izmijenjenom i dopunjenom izdanju je veći. Redoslijed izlaganja u trećem poglavlju prati funkcionalno načelo. Budući da se raspored konta u glavnoj knjizi

temelji na unaprijed pripremljenom kontnom planu koji prema svojim specifičnim potrebama razrađuje svaki poslovni subjekt, u primjerima koji se obrađuju u ovoj knjizi konta su označena nazivom, ali ne i brojem (šifrom).

Sadržaji predočeni u ovom drugom, izmijenjenom i dopunjenom izdanju knjige čine i nadalje, zajedno s onima izloženima u udžbeniku Računovodstvo jednu cjelinu i predstavljaju ispitnu materiju za istoimeni predmet, koji se predaje na ekonomskim fakultetima. U tom kontekstu, namjera nam je da studentima i drugim korisnicima ove knjige - računovođama i financijskim djelatnicima, revizorima, analitičarima, menadžerima i vlasnicima - na sveobuhvatan ali koncizan, jednostavan i praktičan način, uz brojne primjere, prikažemo suvremen pristup računovodstvenoj metodi. To znači da je uz moguće načine računovodstvenog iskazivanja tipičnih poslovnih događaja, u prvom kao i u drugom izdanju ove knjige, istodobno naglasak na interpretaciji financijskih učinaka pojedinih poslovnih događaja, odnosno na njihovu utjecaju na promjene elemenata financijskih izvještaja. Pri tome se i u ovom drugom izdanju obrađuju tek neki osnovni poslovni događaji i primjeri za vježbu, odnosno nisu obuhvaćene specifičnosti računovodstva, primjerice neprofitnih organizacija, specifičnosti sustava proračunskog računovodstva i tome slično. Osim toga, u primjerima za vježbu nije uključena problematika oporezivanja PDV-om.

Knjiga je rezultat rada troje ravnopravnih autora. Otud stanovite razlike u stilu pisanja, terminologiji, pa i neka neizbježna ponavljanja u interpretaciji pojedinih poslovnih događaja. Svako poglavlje u knjizi započinje pregledom poglavlja u kojemu se ističu najznačajnija pitanja koja će u tom poglavlju biti obrađena.

I ovom prilikom zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način pridonijeli objavljivanju knjige. Posebnu zahvalnost izražavamo našim studentima čije su nam primjedbe i sugestije nakon prvog izdanja knjige bile vrlo korisne. Zahvaljujemo i recenzentima, prof. dr. sc. Jadranki Deželjin, prof. dr. sc. Danimiru Gulinu, prof. dr. sc. Ivi Spremiću i prof. dr. sc. Lajošu Žageru, na primjedbama i savjetima iznimno korisnima pri nastajanju ove knjige. Zahvalnost dugujemo i nakladniku Hrvatskoj zajednici računovođa i financijskih djelatnika. Odgovornost za sve napisano u ovoj knjizi ipak snose samo autori.

Na kraju, izražavamo nadu da će izložene teme i u ovom drugom, izmijenjenom i dopunjenom izdanju knjige ispuniti očekivanja čitatelja. Primjedbe, prigovore i savjete prihvatit ćemo sa zahvalnošću te ih nastojati uvažiti u nekom novom izdanju.

Zagreb, listopad 2004.

Redaktor

PREGOVOR TREĆEM IZDANJU

Materija koja je obuhvaćena u ovom priručniku, zajedno s materijom obuhvaćenom u udžbeniku "Računovodstvo" predstavlja cjelokupno nastavno gradivo za predmet Računovodstvo, koji se predaje na ekonomskim fakultetima u Republici Hrvatskoj. Sadržaj ovog priručnika prilagođen je ponajprije nastavnom planu i programu kolegija Računovodstvo na Ekonomskom fakultetu Zagreb. Iz tog razloga ovaj priručnik je namijenjen prije svega studentima ekonomskih i srodnih fakulteta i viših poslovnih škola, iako se nadamo da će priručnik pobuditi interes šire stručne i znanstvene javnosti koja se bavi računovodstvenom problematikom te problematikom financijskog izvještavanja. Cilj priručnika je upoznavanje s temeljnim računovodstvenim kategorijama i pravilima te da čitateljima omogući razumijevanje financijskih izvještaja kao nositelja računovodstvenih informacija. Priručnik nije opterećen teorijskim aspektima računovodstva budući su isti obuhvaćeni udžbenikom, već se u priručniku kroz praktične primjere ukazuje na financijske učinke poslovnih događaja, odnosno na utjecaj pojedinih poslovnih događaja na financijski položaj, uspješnost poslovanja te novčane tokove poslovnog subjekta. U priručniku se obrađuju osnovni poslovni događaji i njegov prvenstveni cilj je upoznati čitatelje s računovodstvenom logikom i financijskim izvještavanjem. Iz tog razloga u priručniku nisu elaborirane specifičnosti računovodstva, problemi primjene standarda financijskog izvještavanja, niti je uključena problematika poreza na dobit i poreza na dohodak. Problematika poreza na dodanu vrijednost prezentirana je na osnovnoj razini. S obzirom da je priručnik rađen u vrijeme promjene zakonske regulative poreza na dodanu vrijednost moguće je da aktualni tretman poreza na dodanu vrijednost u pojedinim transakcijama odstupa od onoga prezentiranog u primjerima ovog priručnika. Budući se u Republici Hrvatskoj u svrhu eksternog izvještavanja primjenjuju Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) i Hrvatski standardi financijskog izvještavanja (HSFI), primjeri knjiženja prezentirani u priručniku su oni koji se većinom jednako tretiraju prema obadvama standardima. U slučajevima kada postoji određena razlika u računovodstvenom tretmanu određenog poslovnog događaja prema MSFI-ima u odnosu na HSFI-e, ta razlika se posebno naglašava i ističe. Priručnikom se željelo na sustavan, jednostavan i praktičan način kroz konkretne primjere prikazati računovodstvenu problematiku i problematiku financijskog izvještavanja.

Priručnik je podijeljen u tri temeljna dijela. U prvom dijelu razmatraju se temeljne računovodstvene kategorije odnosno elementi financijskih izvještaja, navodi osnovna računovodstvena jednadžba te prezentiraju pravila evidentiranja na kontima kao temelj za razumijevanje računovodstvene logike i financijskog izvještavanja. Drugi dio priručnika posvećen je problematici sastavljanja financijskih izvještaja. U drugom dijelu priručnika navode se financijski izvještaji, njihov sadržaj i struktura

te se kroz niz primjera prikazuje sastavljanje pojedinih financijskih izvještaja. Posebno se obrađuje sastavljanje bilance odnosno izvještaja o financijskom položaju, metode sastavljanja računa dobiti i gubitka odnosno izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti, metode sastavljanja izvještaja o novčanim tokovima, svrhu i način sastavljanja izvještaja o promjeni kapitala te se posebno navodi primjer strukture i sadržaja bilješki uz financijske izvještaje. Treći i najveći dio priručnika obuhvaća računovodstveno praćenje karakterističnih poslovnih događaja. U okviru trećeg dijela kroz niz konkretnih primjera prikazuje se računovodstveno praćenje dugotrajne imovine, zaliha, troškova, financijske imovine, obveza i kapitala te utvrđivanje rezultata poslovanja. Redosljed prezentiranja računovodstvenog praćenja pojedinih elemenata financijskih izvještaja u ovom dijelu temeljen je na tzv. funkcionalnom načelu. S obzirom da Zakonom o računovodstvu od 1993. godine kontni plan za trgovačka društva nije propisan, u primjerima u ovom dijelu priručnika konta nisu označena brojem (šifrom) već samo nazivom.

Priručnik je rezultat rada jedanaestero ravnopravnih autora. Upravo zbog relativno velikog broja autora u priručniku postoje određene razlike u stilu pisanja i terminologiji, iako smo se trudili takve razlike što je moguće više eliminirati.

Autori se zahvaljuju svima koji su na bilo koji način pridonijeli objavljivanju ovog priručnika. Posebnu zahvalnost autori izražavaju recenzentima prof. dr. sc. Danimiru Gulinu i prof. dr. sc. Lajošu Žageru na korisnim primjedbama i sugestijama koje su pridonijele kvaliteti ovog priručnika. Ipak odgovornost za sve napisano u priručniku snose sami autori. Autori se također zahvaljuju i nakladniku Hrvatskoj zajednici računovođa i financijskih djelatnika.

Nadamo se će ovaj priručnik ispuniti očekivanja čitatelja te da će studentima biti iznimno koristan pri svladavanju gradiva iz računovodstva te da će isto tako biti koristan i ostaloj stručnoj i znanstvenoj javnosti. Pozivamo čitatelje da iznesu sve svoje primjedbe, prijedloge i savjete koje ćemo prihvatiti s uvažavanjem.

Zagreb, srpanj 2010.

Redaktor